

Royal Netherlands Academy of Arts and Sciences (KNAW) KONINKLIJKE NEDERLANDSE AKADEMIE VAN WETENSCHAPPEN

Recente voornaamgeving

Gerritzen, D.

published in

Naamkunde

2000

document version

Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in KNAW Research Portal](#)

citation for published version (APA)

Gerritzen, D. (2000). Recente voornaamgeving. *Naamkunde*, 32, 139-149.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the KNAW public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain.
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the KNAW public portal.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

pure@knaw.nl

Medewerkers aan *Naamkunde* 32 (2000) , 1-2 :

- V. DALBERG, Institut for Navneforskning, Njalsgade 80, DK-2300 København S
(Denemarken)
- M. DEVOS, RUG, Blandijnberg 2, B-9000 Gent (België)
- R. EBELING, Diligencelaan 22, NL-9351 PS Leek (Nederland)
- D. GERRITZEN, Groesbeeksedwarsweg 259, NL-6521 DJ Nijmegen (Nederland)
- K. GILDEMACHER, Hogeschool Noord-Nederland, Rengerslaan 8, Postbus 1298,
NL-CG Leeuwarden (Nederland)
- T. GOEMAN, Meertens Instituut, Joan Muyskenweg 25, NL-1090 GG Amsterdam
(Nederland)
- B. JØRGENSEN, Institut for Navneforskning, Njalsgade 80, DK-2300 København S
(Denemarken)
- A. MARYNISSEN, Hof ter Eikenlaan 8, B-3020 Winksele (België)
- U. SCHEUERMANN, Wellweg 3, D-37079 Göttingen-Ellichausen (Duitsland)
- W. VAN LANGENDONCK, Vilvoordse baan 102, B-3020 Winksele (België)

Naamkunde

32ste jaargang (2000)

AFL. 1-2

Mededelingen van
het Instituut voor Naamkunde en
Dialectologie te Leuven
en het Meertens Instituut te Amsterdam

Het tijdschrift *Naamkunde* is de voortzetting van de *Mededeelingen uitgegeven door de Vla. Top. Vereeniging te Leuven*, jaargangen I (1925) - XXII (1946); van de *Mededeelingen uitg. door de Vereniging voor Naamkunde te Leuven*, jaargangen XXIII (1947) - XXV (1949) en van de *Mededeelingen van de Vereniging voor Naamkunde te Leuven en de Commissie voor Naamkunde te Amsterdam*, jaargangen XXVI (1950) - XLIV (1968).

De *Mededeelingen* werden opgericht in 1925 door H.J. VAN DE WIJER (1883-1969), voortgezet door H. DRAYE (1911-1983) en K. ROELANDTS (1984-1993)

REDACTIE

Voor *Vlaanderen* :

M. DEVOS, A. MARYNISSSEN, J. VAN LOON

Voor *Nederland* :

R.A. EBELING, K.F. GILDEMACHER, R. RENTENAAR

REDACTIERAAD

W. BEELE, D.P. BLOK, F. CLAES, F. DEBRABANDERE, J. GOOSSENS, J.A. HUISMAN, P. KEMPENEERS, V. MENNEN, W.J.J. PIJNENBURG, A. QUAK, K. ROELANDTS, J. TAELEMAN, L. VAN DURME, W. VAN LANGENDONCK, W. VAN OSTA, R. VAN PASSEN

Redactie- en administratieadres : MEERTENS INSTITUUT
Joan Muyskenweg 25
NL-1090 GG AMSTERDAM
Postbus 94264
Telefoon : +31 20 462 85 00
Fax : +31 20 462 85 55

Abonnementsprijs : f35 p.j. exclusief portokosten : postgiro 167.415
t.n.v. Meertens Instituut
Joan Muyskenweg 25
NL-1090 GG AMSTERDAM

ISSN 0167-5357

Recente voornaamgeving (1996-1998)

Wie honderd jaar geleden een kind verwachtte, had allerlei zorgen, maar de keuze van de voornaam hoorde daar meestal niet bij. Er werd gewoonlijk vernoemd naar familieleden, vaak ook volgens een vast patroon (zie GERRITZEN e.a. 1998). Niet alleen het *krijgen* van kinderen was vroeger een vanzelfsprekendheid, ook het *benoemen* ervan was geen kwestie om over na te denken. De laatste decennia is daar een sterke verandering in gekomen (zie GERRITZEN 1994, p. 220 e.v. en GERRITZEN 1997a). Zowel aan het krijgen als aan het benoemen van kinderen gaat meestal een weloverwogen keuze vooraf. Samen met die bewustwording is de vernoeming op de achtergrond geraakt. Er wordt nog wel naar familieleden vernoemd, maar dat gebeurt vrijwel uitsluitend in de tweede of derde voornaam. Dat leidt tot officiële namen als *Daniel Willem Johannes* en *Iris Maria*. De eerste officiële naam, die meestal ook de roepnaam is, wordt vrij gekozen. De toegenomen vrijheid bij de naamkeuze heeft geleid tot een ingrijpende vernieuwing van de namenvoorraad in Nederland. Vooral de ontleende namen, zoals *Chantal*, *Kevin*, *Joyce* en *Niels* lijken tegenwoordig het beeld te bepalen. Toch hebben niet alle Nederlandse namen afgedaan, want namen als *Stijn*, *Maaïke* en *Bart* zijn verre van ongebruikelijk in de hedendaagse voornaamgeving. Vooral aan jongens worden nog vrij veel Nederlandse namen gegeven. Wanneer we in de top-50 van de jaren 1996-1998⁽¹⁾ het aantal Nederlandse namen tellen, dan zien we bij de meisjesnamen een nogal bescheiden aantal, namelijk zes : *Sanne*, *Femke*, *Eline*, *Merel*, *Maaïke* en *Nienke*, maar bij de jongens zijn het er 18, te weten *Daan*, *Bram*, *Jan*, *Sander*, *Bart*, *Jeroen*, *Martijn*, *Bas*, *Koen*, *Jelle*, *Jasper*, *Thijs*, *Stijn*, *Willem*, *Luuk*, *Pieter*, *Maarten* en *Gijs*. Er staan overigens ook Friese namen bij (namelijk *Jelle* bij de jongens, en *Femke* en *Nienke* bij de meisjes), want het gaat hier om het

---

(1) Voor mijn onderzoek heb ik gebruik kunnen maken van een bestand met de voornamen van kinderen geboren in de jaren 1996-1998 waarvoor kinderbijslag is aangevraagd (met dank aan Gerrit Bloothoofd (Universiteit Utrecht) en Henk Visser (Sociale Verzekeringsbank)).

kenmerk inheems – hoewel sommigen bij landelijk gebruik van Friese namen misschien wel zouden spreken van ontleening.

Naast deze evident Nederlandse (en Friese) namen zijn er ook nogal wat namen waarvan onduidelijk is of je ze Nederlands mag noemen of dat ze recentelijk ontleend zijn. Wat betreft het onderscheid 'Nederlands' versus 'recentelijk ontleend': het gaat hier natuurlijk niet om de taal waarin de naam oorspronkelijk ontstaan is, maar om de taal waaruit de naamvorm werd ontleend.⁽²⁾ Zo zijn *Trijntje* en *Karin* allebei afgeleid van *Catharina*, een naam van Griekse herkomst, maar we noemen *Trijntje* een Nederlandse naam en *Karin* een Scandinavische.

Veel namen die momenteel populair zijn, laten zich moeilijk thuisbrengen bij een taal, zoals bij de meisjes *Laura*, *Lisa*, *Iris*, *Melissa*, *Amber*, *Daphne*, *Julia*, *Emma*, *Lisanne*, *Sophie* en *Vera* en bij de jongens *Thomas*, *Tim*, *Max*, *Mark*, *Justin* en *Stan* (bij de meisjes zijn ze beter vertegenwoordigd). Deze groep namen zouden we 'internationale namen' of 'algemeen westerse namen' kunnen noemen. Het feit dat dit soort namen tot de favorieten behoort, is natuurlijk te plaatsen binnen de algehele trend tot internationalisering. Met zo'n naam kun je in allerlei westerse landen terecht en zelfs daarbuiten worden ze veelal herkend.

Een opkomend naamtype dat je ook in deze categorie kunt plaatsen, zijn de oudtestamentische namen. Die vallen op als nieuwkomer, omdat ze van oudsher weinig voorkomen in Nederland (zie Gerritzen 1998b, p. 106-108). Sinds de Middeleeuwen is onze naamgeving in sterke mate bepaald door de heiligennamen. De Hervorming heeft daar geen verandering in gebracht. De protestanten voelden blijkbaar niet de behoefte aan een andere naamgeving. De heiligennamen werden niet meer als zodanig ervaren, het waren vernoemingsnamen die van generatie op generatie werden overgedragen zonder een associatie met een heilige (zie GERRITZEN 1994, p. 217-218). De oudtestamentische namen maken dus geen deel uit van het traditionele Nederlandse voor-

namenrepertoire. Tegenwoordig echter behoren ze tot een geliefd naamtype. Bij de meisjes zijn bijvoorbeeld *Naomi*, *Eva*, *Esther* en *Sarah/Sara*, *Suzanne*, *Judith*, *Rachel*, *Rebecca*, *Deborah* en *Tamara* geliefd, en bij de jongens *Daan/Daniël*, *Ruben*, *Bram*, *David*, *Sam/Samuel*, *Tobias*, *Jeremy*, *Job*, *Joshua*, *Jonathan* en *Benjamin*. Bij het verklaren van de opkomst van deze namen moeten we rekening houden met Amerikaanse invloed, want in Amerika zijn oudtestamentische namen traditioneel nadrukkelijk aanwezig.

Voor andere populaire namen is het evident dat het om ontleening gaat, zoals *Anouk*, *Romy*, *Demi*, *Kim*, *Michelle*, *Charlotte*, *Denise*, *Manon*, *Kelly*, *Britt*, *Sharon*, *Nina*, *Jessica*, *Mandy*, *Chantal* en *Amy* bij de meisjes en *Kevin*, *Nick*, *Niels*, *Lars*, *Mike*, *Jordy*, *Dennis*, *Jeffrey*, *Roy*, *Patrick*, *Wesley*, *Joey*, *Dylan*, *Danny* en *Sven* bij de jongens. Sommige van deze namen brengen onze gedachten bij filmsterren, sporters en andere beroemdheden. *Anouk* is tegenwoordig verbonden met de popster Anouk, in de jaren zestig met de actrice Anouk Aimée; bij *Kevin* denkt de voetbalfanaat aan Kevin Keegan en de filmfan aan Kevin Costner. *Romy* kennen we door Romy Schneider. Het voorkomen van *Demi* moet wel haast verband houden met de Amerikaanse actrice Demi Moore. Bij *Mike* denken de sportliefhebbers aan de bokser Mike Tyson, bij *Dennis* aan de voetballer Dennis Bergkamp (die overigens vernoemd is naar de Britse voetballer Dennis Law). Kortom, de populaire ontleeningen roepen associaties met beroemdheden op. Dan willen we natuurlijk ook weten of dit bij de naamkeuze een rol heeft gespeeld.

Als we afgaan op wat ouders zeggen, dan is dat nauwelijks het geval. Zo blijkt uit een NIPO-enquête, gehouden in 1995, dat het motief 'vernoemd naar popster, sporter, filmster, naam in liedje en dergelijke' door slechts 4,4% van de ouders wordt genoemd (zie GERRITZEN 1997b, p. 133-134). Uitzonderingen zijn er wel: bij *Dylan* en *Kaylee* wordt dat motief in de helft van de gevallen genoemd. De frequentie van die namen is dus wel voor een belangrijk deel terug te voeren op media-invloed. Over het geheel echter speelt vernoeming naar idolen geen belangrijke rol bij de populariteit van een voornaam (zie GERRITZEN 1994, p. 227-229). Bewuste vernoeming naar popsterren, actrices, voetballers en dergelijke is dus van ondergeschikt belang als

(2) "Für die sprachliche Klassifizierung eines entlehnten Namens ist nicht die Sprache maßgebend, in der sein etymologischer Ursprung zu suchen ist, sondern diejenige, aus der er übernommen wurde, bildlich gesprochen: die jeweils vorletzte Station auf seinem Wanderweg." (SEIBICKE 1982, p. 112).

selectieprincipe. Bij het kiezen van een naam geven esthetische overwegingen de doorslag, ook bij de ontleningen. Indirect is het belang ervan echter groter, want een beroemde naamdrager beïnvloedt het image van een voornaam – althans dat nemen we aan, want onderzoek is er op dit specifieke gebied niet.

Daarnaast is vernoeming naar idolen een bron van vernieuwing van de namenvoorraad. Zo is de naam *Joeri* alom bekend geworden door de astronaut Joeri Gagarin.⁽³⁾ Deze naam kwam vóór zijn ruimtevlucht niet of nauwelijks voor in Nederland, maar sinds die tijd behoort hij tot de enigszins frequente namen. Het feit dat Joeri zich heeft kunnen ontwikkelen tot gebruikelijke naam is echter niet te danken aan Joeri Gagarin, maar is te verklaren door andere factoren. De voornaam van de eerste man op de maan, Neil Armstrong, geniet bijvoorbeeld nauwelijks populariteit in Nederland. Bij de factoren die zorgen voor de verspreiding van een naam, moeten we denken aan de esthetische kwaliteiten en het image van de naam – aspecten die in de praktijk natuurlijk moeilijk te scheiden zijn. In ieder geval is duidelijk dat de directe omgeving – vrienden, kennissen, collega's – een belangrijke rol speelt bij de inspiratie van naamgevers (zie GERRITZEN 1994, p. 230). We mogen aannemen dat juist trendsetters in de jaren zestig en zeventig hun zoon graag *Joeri* noemden. Anderen lieten zich daardoor inspireren en zo ontstond de populariteit van de naam.

Tot nu toe heb ik me beperkt tot de frequente namen van de laatste jaren, zodat ik de belangrijkste trends kon weergeven. Ik zal nu mijn blikveld verruimen tot de top-1000. Met die groep namen is zo'n 80% van de kinderen benoemd. In die top-1000, zeg maar de groep namen die enigszins gebruikelijk zijn, vinden we weinig opvallende namen, de meeste sluiten aan bij de schets die ik eerder gaf. We zien Nederlandse namen als *Karlijn, Pleun, Mieke, Guusje, Els, Willemijn, Pien, Noortje, Marijke, Margriet, Tineke, Jenneke* en *Lidewij* bij de meisjes; en *Roel, Teun, Johan, Berend, Tijmen, Arjan, Geert, Freek, Gijsbert, Rogier, Ruud, Ties* en *Kees* bij de jongens. Er komen Friese voornamen voor zoals *Renske, Nynke, Froukje* en *Baukje* bij de meisjes; en *Douwe, Jorrit, Auke* en *Wiebe* bij de jongens. En ook hier aller-

(3) Magda Devos wees me erop dat ook de roman 'Dr. Zjivago' van Boris Pasternak van invloed kan zijn geweest.

lei ontleningen, uit het Engels/Amerikaans natuurlijk (*Ashley, Cheyenne, Kaylee, Jamie, Wendy, Daisy, Shirley, Joy, Megan, Brenda, Kelsey; Brian, Mitchell, Dave, Melvin, Jeremy, Glenn, Jimmy, Mick, Colin, Leroy, Brandon*), het Frans (*Céline, Janine, Claire, Yvonne, Angélique; Maurice, Michel, Jules*), Italiaans (*Sandra, Bianca, Chiara; Riccardo, Lorenzo, Giovanni*), Spaans (*Carmen, Juan*), het Scandinavisch (*Britt, Bente, Dagmar; Sven, Bjørn, Jens*) en het Slavisch (*Mariska, Natasja, Sascha; Joeri, Milan, Boris*). De verscheidenheid aan talen waaruit ontleend wordt, komt in de top-1000 goed tot zijn recht.

Naast ontlening zien we de invloed van de immigratie van de laatste decennia, met namen als *Fatima, Youssra, Soraya, Kaoutar, Hajar, Oumaima, Kübra, Amal, Ikram, Betül* en *Ayla* bij de meisjes en *Mohamed, Ali, Mustafa, Mehmet, Furkan, Bilal, Yassine, Omar, Ibrahim, Hamza, Ahmed* en *Ismail* bij de jongens. Het zijn de Turkse en Arabische namen (of misschien beter: islamitische namen) die op dit punt het beeld bepalen. Buiten de top-1000 zien we namen van andere allochtone groepen, zoals *Chi-Wing, Mbarka, Shariefagatoen* en *Wirashniedebie* bij de meisjes en *Hu-Yuan, Evbakoaro, Isamawemale* en *Ravindraretap* bij de jongens. Overigens is het zonder gegevens over de etnische achtergrond van de naamgevers lastig om grip te krijgen op de naamgeving bij allochtonen. Dat blijkt wel uit het feit dat Surinamers en Antilianen ongenoemd bleven. Verder kunnen we weliswaar constateren dat Turkse en Arabische namen doordringen in de top-1000, maar we hebben bijvoorbeeld geen zicht op een eventuele assimilatie in de naamgeving. Het is tenslotte niet uitgesloten dat een deel van de Turkse en Marokkaanse allochtonen gaat kiezen voor namen die aansluiten bij de Nederlandse naamgevingsgewoonten. Er is op dit gebied nog veel onderzoek te doen.⁽⁴⁾

(4) Binnen het TCULT-project (TCULT staat voor *Talen en Culturen in het Utrechtse Lombok en Transvaal*) werk ik aan een onderzoek naar naamgeving bij allochtonen (meer informatie over TCULT kunt u vinden via [http](http://) :

Vermeldenswaard binnen de top-1000 zijn verder de spellingvarianten van populaire namen, zoals *Moniek*, *Denice*, *Maikel* en *Tomas*. In onderstaand overzicht wordt tussen haakjes de frequentie in de jaren 1996-1998 vermeld. Te zien is dat de varianten links de conventionele spellingen rechts nog niet hebben verdrongen, maar dat de frequenties links soms opvallend hoog liggen, zoals bij *Moniek* en *Maikel*. Opmerkelijk bij de jongens is de spelling *Youp*. Die gaat terug op de cabaretier Youp van 't Hek. Zijn naam was aanvankelijk *Joep*, maar hij veranderde die nadat zijn vriendin aan de tekst op zijn T-shirt 'We help you' een 'p' had toegevoegd (DANIELS 1992, p. 35).

Meisjes :

Isabel (366)	<>	Isabelle (546)
Daniek (167)	<>	Danique (1.042)
Moniek (134)	<>	Monique (205)
Kyara (121)	<>	Chiara (202)
Renee (120)	<>	Renée (409)*
Denice (95)	<>	Denise (1.326)
Anoek (79)	<>	Anouk (2.207)
Marjolijn (58)	<>	Marjolein (457)
Ester (53)	<>	Esther (1.055)
Melany (59)	<>	Melanie (1.033)
Michèle (39)	<>	Michelle (1.903)
Lincy (35) / Linsey (127)	<>	Lindsey (194) / Lindsay (146)
*Frederique (164)	<>	Frédérique (107)
*Desiree (131)	<>	Desirée (86)

Jongens :

Thom (517)	<>	Tom (2.386)
Mitchel (498)	<>	Mitchell (721)
Maikel (382)	<>	Michael (1.217)
Stephan (286)	<>	Stefan (1.510)
Tomas (163)	<>	Thomas (3.648)
Maik (121)	<>	Mike (2.336)
Youp (70)	<>	Joep (620)
Jeffry (42)	<>	Jeffrey (1.558)

Gido (44)	<>	Guido (347)
Nik (36)	<>	Nick (2.433)
Remko (36)	<>	Remco (893)

Een deel van de spellingvarianten links in het overzicht is te beschouwen als vernederlandsing, dat geldt bijvoorbeeld voor *Renee* (bij *Frederique* en *Desiree* zijn de vormen zonder accent aigu zelfs frequenter), *Anoek*, *Maik* en *Nik*. Dit verschijnsel zien we ook bij de laagfrequente namen, zoals de Engelse namen *Aivy* (< *Ivy*), *Djody* (< *Jody*), *Nensi* (< *Nancy*), *Shiela* en *Shila* (< *Sheila*), *Shurley* (< *Shirley*), *Suwellen* en *Zuellen* (< *Sue-Ellen*); *Djim* (< *Jim*), *Kwincy* (< *Quincy*), *Naigel* (< *Nigel*), *Olliver* (< *Oliver*), *Robbin* (< *Robin*) en *Stenly* (< *Stanley*). Bij ontleende Franse namen zijn ook gevallen van vernederlandsing van de spelling te vinden: *Ansjelique* (< *Angélique*), *Charlott*, *Sjarlot* en *Sjarlotte* (< *Charlotte*), *Marjet* en *Marjette* (< *Mariette*), *Mirei* (< *Mireille*), *Shantal* (< *Chantal*), *Simoon* (< *Simone*); *Antwan* (< *Antoine*), *Charrel* en *Sjarrel* (< *Charles*), *Marsel* (< *Marcel*), *Matjeu* (< *Mattieu*), *Sjack* (< *Jacques*). Italiaanse namen komen niet zo veel voor, maar toch zijn ook daarbij een paar voorbeelden te vinden. Aan *Kyara* uit bovenstaand overzicht bijvoorbeeld, zijn hier nog enkele spellingen toe te voegen, namelijk *Ciara*, *Cyara*, *Kiara* en *Qlara* (< *Chiara*). Men worstelt duidelijk met *Ch-* voor *-i*. In de Italiaanse spelling staat dat voor [ki], maar elders zal die lettercombinatie eerder [j] of [tj] oproepen. Een omgekeerd geval is *Franchesco*, wat in het Italiaans leidt tot de uitspraak met [k]. Bij de jongens zijn verder de vele spellingen van *Giovanni* te noemen (*Ciovanni*, *Diovanie*, *Djovani*, *Djovanie*, *Djovanni*, *Geovanni*, *Govanni*, *Govanny*, *Jiovani*, *Joevanni*, *Joevanny*, *Jovanni*, *Jovannie*, *Jovanny*), waarbij de spellingen met *Joe-* invloed van het Engels doen vermoeden. Opmerkelijk is ook *Martcello*, een spelling die een uitpraak met [s] moet voorkomen.

Dat brengt ons bij het volgende aspect van de spelling van omtrentingen, namelijk de namen met een schrijfwijze die doet vermoeden dat de naamgevers een bepaalde uitspraak willen afdwingen, zoals bij *Eepril* (< *April*), *Frencis* (< *Francis*), *Kerrin* (< *Karin*), *Melleny* (< *Melanie*), *Reechel* (< *Rachel*), *Steffanie* (< *Stephanie*), *Zowi* en *Zowie* (< *Zoë*); *Bendjamin*/*Bensjamin*/*Bentjamin* (< *Benjamin*), *Entenie/*

Enthey (< *Antony/Anthony*), *Gebriel* (< *Gabriel*), *Johnathan* (< *Jonathan*), *Saimon* (< *Simon*), *Thommas* (< *Thomas*), *Wiljam* (< *William*). Deze namen zouden in de gebruikelijke spelling door de meeste mensen op z'n Nederlands worden uitgesproken (of in vernederlandste uitspraak; zoals bij *William*). De afwijkende spelling zou je dus functioneel kunnen noemen.

Er zijn ontleende namen waarbij de spelling de meest wilde variatie vertoont. Hierboven bleek dat al bij *Giovanni*, ik kan hier nog het meest extreme geval vermelden, namelijk *Kayley*, een naam die in de jaren 1996-1998 in maar liefst 27 verschillende spellingen is gegeven (*Cailey*, *Caily*, *Caleigh*, *Caley*, *Caylee*, *Cayleigh*, *Cayley* (geen varianten met *Ce-*), *Kailey*, *Kaily*, *Kaily*, *Kaley*, *Kay-Lee*, *Kaylee*, *Kayleigh*, *Kayleih*, *Kayley*, *Kayli*, *Kaylie*, *Kayly*, *Keeley*, *Keely*, *Kehli*, *Keli*, *Kelie*, *Kely*, *Keylee* en *Keylie*).

In het algemeen is mijn indruk dat een deel van de spellingvariatie bij ontleende namen ontstaat uit onbeholpenheid, men gaat op de klank af en probeert de naam zo goed mogelijk weer te geven, maar voor een ander deel, en misschien wel een groter deel, uit creativiteit en onderscheidingsdrang. Dat leid ik vooral af uit de namen die een gedeeltelijke aanpassing hebben ondergaan, zoals *Ansjelique* (Nederlands *Anse* met Frans *-lique*) en *Shurley*. Er worden zelfs grapjes uitgehaald, zoals in het geval van *Shy-Ann* voor *Chayenne* (tegenwoordig tamelijk gebruikelijk in Nederland; ongeveer positie 275).

Als laatste onderdeel bespreek ik het meest amusante aspect van de hedendaagse naamgeving, namelijk de categorie namen die ontleend zijn aan de levende woordenschat. Wanneer we namen etymologisch analyseren, dan komen we in de meeste gevallen bij de 'gewone' woordenschat uit. Zo zijn we in staat om een voornamenboek te maken waarin we de betekenis van een naam geven. In een ver verleden, in de tijd dat de naam ontstaan is, zal de betekenis een wens voor het kind hebben ingehouden, maar van die oorsprong heeft de naam zich sterk verwijderd. We spreken tenslotte geen Germaans meer, om over de namen uit het Hebreeuws, Grieks en Latijn nog maar te zwijgen. Kortom, de betekenis van voornamen is meestal wel te reconstrueren, maar hij functioneert niet meer (zie GERRITZEN 1998a, p. 17-21). Juist

daarom zijn voornamen die zich onttrekken aan deze wetmatigheid zo opmerkelijk. Velen zijn inmiddels gewend aan *Amber* en *Iris*, en ook *Merel* en *Storm* wekken misschien geen verbazing meer. Redelijk frequent zijn ook *Melody*, *Destiny* en *Vanity*. Om met de laatste te beginnen: in het Engels vinden we een aantal zogenaamde deugdnamen, zoals *Charity*, *Hope*, *Faith* en *Grace*, maar *Vanity* kunnen we daar moeilijk bij plaatsen, het lijkt eerder een persiflage op dit naamtype. *Melody* daarentegen roept wel positieve associaties op, hoewel Withycombe (1993) meldt dat het onduidelijk is hoe het woord 'melody' het tot naam heeft kunnen schoppen. Wel is bekend dat hij al in de 18de eeuw in Engeland voorkwam.

Woorden met positieve associaties domineren als bron bij de 'namen met een actieve betekenis', zoals ik ze voor het gemak maar even noem. Soms gaat het om algemene begrippen, zoals uit het Engels *Harmony* en *Unity* bij de meisjes en *Freedom* en *Trust* bij de jongens; *Joy* en *Justice* zien we bij beiden (veel van dit soort namen zijn in principe sekseneutraal, ze kunnen aan zowel jongens als meisjes gegeven worden). Uit het Latijn en de Romaanse talen komen *Caritas*, *Libera* en *Speranza* bij de meisjes, en *Amor*, *Espoir* en *Pax* bij jongens. Ook zijn er namen te vinden die een gewenste eigenschap voor het kind lijken in te houden, uit het Engels bijvoorbeeld bij de meisjes *Beauty*, *Modesty* en *Serenity* en bij de jongens *Lovely*, *Sweet* en *Wisdom*; bij beiden vond ik *Gentle* en *Lucky*. De Romaanse talen zijn hier vertegenwoordigd met bij de meisjes onder meer *Allegra* en *Mignon/Mignonne* en bij de jongens *Facile*. Gevoelens van de ouders voor het kind lijken de inspiratie voor namen als *Darling* (m/v), *Sunshine* (v) en *Honey* (v), liefkozende aanspreekvormen in het Engels. Dankbaarheid, vooral in religieuze zin, wordt door de ouders uitgedrukt met namen als *Blessing* (m/v) en *Dieumerci* (m).

Verwijzingen naar de natuur komen vrij veel voor in de categorie namen ontleend aan de levende taal. Vooral bloemen en edelstenen zijn een geliefd thema. We vinden ze vooral bij de meisjes, niet alleen de gebruikelijke, zoals *Anemoon* (ook *Anne-Moon* en *Annemoon*), *Hortense*, *Roos* (en *Roosje*) en *Hyacintha*, maar ook originelere komen voor, bijvoorbeeld *Azalea*, *Lavendel* (ook Engels *Lavender* en Frans *Lavande*), *Lotus*, *Mimoza* en *Orchidea* (ook Engels *Orchid*). Bij jon-

gens vinden we dit naamtype zelden, ik vond slechts een *Lotus* en een *Oleander*. Bij de eerste zorgt de uitgang *-us* ervoor dat de naam opgevat kan worden als jongensnaam (wellicht zonder dat de naamgevers wisten dat het om een bloemnaam ging), bij de tweede kan de Griekse naam *Leander* op de achtergrond hebben meegespeeld. Bij de jongens vond ik verder enkele namen ontleend aan dieren, namelijk *Albatros*, *Eagle* en *Fox*. Bij de meisjes vond ik *Panther*. Edelstenen en dergelijke zijn typisch voor meisjes. Bekend is *Amber*, maar ook *Jade*, *Onyx* en *Parel* (ook *Pearl* en *Pearly*, en *Perla*) komen voor. Bij de jongens trof ik *Diamant* aan (ook *Diamantino* en *Diamantis*). *Silver* heb ik bij beiden gevonden.

De natuur speelt ook op een andere manier een rol, door namen als *Ocean* (m/v, bij meisjes ook *Océane* en *Oceanne*), *River* (m/v), *Sky* (m/v). Ook de zon werkt inspirerend: bij meisjes vinden we *Zon* (ook *Zonna* en *Zonne*, en Frans *Soleil*, verder *Sunna*), bij jongens *Sunchase*, *Sunmoon* en *Sunny*. Romantischer is wellicht *Maan*, *Moon* en *Luna*, die ik zowel mannelijk als vrouwelijk aantrof. De middelste kan, uitgesproken als [mon], voor meisjes overigens een verkorting van *Monica* of *Simone* zijn (VAN DER SCHAAR 1994). Verder vinden we bij meisjes *Ster* en *Sterre* (*Sterre* behoort zelfs tot de enigszins frequente namen, positie 155), en zelfs een *Sterre-Luna*. De namen *Rain* (m/v) en *Rainy* (m) verwijzen mogelijk naar de omstandigheden ten tijde van de geboorte (zie ALFORD 1988, p. 42-43 en Bernet KEMPERS 1965, p. 82 e.v.). Vergelijkbaar zijn de namen afgeleid van tijdsaanduidingen. Zo vond ik de jongensnaam *Afthernoon*. Gebruikelijk zijn *April* en *June* (voor meisjes), maar ook *January*, (*Juli* en *July* < *Julia* ?) en *September* komen voor. Bij de meisjes vond ik verder *Eastern*, *Lente* (ook *Lenthe*) en *Summer* (ook *Summerly*), en bij de jongens *Winter*.

De voorbeelden van spellingvariatie en nieuwvorming door ontleening uit de levende taal illustreren de overdaad aan creativiteit en vernieuwing op het gebied van de voornamen. Ik wil daarom afsluiten met een verwijzing naar het eerste deel van mijn uiteenzetting, want ondanks de talloze namen die bevreemding wekken, krijgt het overgrote deel van de kinderen toch gewoon een naam die we vaker ge-

hoord hebben. De vrijheid bij de naamkeuze leidt niet tot anarchie, want de meeste ouders manoeuvreren zorgvuldig tussen individualiteit en sociale conventies.

Referenties

- ALFORD, R.D. (1988) : *Naming and Identity : A Cross-Cultural Study Of Personal Naming Practices*. New Haven, Connecticut.
- BERNET KEMPERS, A.J. (1965) : *Voornamen. Hoe komen we eraan ? Wat doen we ermee?* Utrecht/Antwerpen.
- GERRITZEN, D. (1994) : 'Twee revoluties in de persoonsnaamgeving'. In : *Naamkunde* 26 (1994), p. 207-242 (ook in Gerritzen 1998a).
- GERRITZEN, D. (1997a) : 'Hedendaagse voornaamgeving in Nederland'. In : *Naamkunde* 29 (1997), p. 1-30 (ook in Gerritzen 1998a).
- GERRITZEN, D. (1997b) : 'Motieven bij de keuze van voornamen'. In : *Naamkunde* 29 (1997), p. 119-143 (ook in Gerritzen 1998a).
- GERRITZEN, D. (1998a) : *Voornamen. Onderzoek naar een aantal aspecten van naamgeving in Nederland*. Proefschrift Universiteit van Amsterdam.
- GERRITZEN, D. (1998b) : 'Voornamen in Zeeland'. In : *Zeeland* 7 (1998), p. 104-115.
- GERRITZEN, D., G. BLOOTHOOFT, F. VAN POPPEL en J. VERDUIN (1998) : 'Vernoeming in de Alblasserwaard en Vijfheerenlanden'. In : *Naamkunde* 30 (1998), p. 153-180 (ook in Gerritzen 1998a).
- SCHAAR, J. VAN DER (1994) : *Spectrum Voornamenboek*. Samengesteld door dr. J. van der Schaar, bewerkt door drs. Doreen Gerritzen en dr. J.B. Berns. Utrecht.
- SEIBICKE, W. (1982) : *Die Personennamen im Deutschen*. Berlin/New York.
- WITHYCOMBE, E.G. (1993) : *The Oxford Dictionary of English Christian Names*. Oxford/New York.

Amsterdam

Doreen GERRITZEN

INHOUD
VAN DE 32STE JAARGANG (2000)
aflevering 1-2

T. GOEMAN, Bij het afscheid van prof. dr. Robert Rentenaar van het Meertens Instituut	1-5
A. MARYNISSEN, Cartografie in de naamkunde	7-35
R. EBELING, Typologie van de familienamen in Nederland	37-50
U. SCHEUERMANN, Structuren in der Mikrotoponymie (Flurnamen)	51-67
M. DEVOS, Veldnamen en agrarische geschiedenis	69-87
W. VAN LANGENDONCK, Eigennamen en neurolinguïstiek	89-112
K. GILDEMACHER, Het Prinses Margrietkanaal. Over de invloed van een jonge waternaam op het oude waternamenlandschap. Of : Hoe eerst een kolonel en later een prinses oude namen verdrong	113-123
B. JØRGENSEN, New and renewed research into the place-name of modern urban society	125-136
D. GERRITZEN, Recente voornaamgeving (1996-1998)	139-149
Over de auteurs	151-153